

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 13449
Tarih: 29.06.2021

47737

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri ERSOY** tarafından Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

Van kalesi tarihi, kültürel ve doğal bir değer olarak tüm tahribatlara rağmen Tuşba ilçesinde binlerce yıldır varlığını sürdürmektedir. Tuşpa adıyla uzun süre Urartu Devleti'nin başkenti olan Van'da, Urartu kralı I. Sarduri tarafından M.Ö. 840-825 tarihleri arasında inşa edilen kalede; Urartular'dan kalma Madır (Sardur) Burcu, Açık Hava Tapınağı, 1. Argiştı, Kurucular, Menua ve II. Sarduri kaya mezarları, Bin Merdivenler ile ana kayaya oyulmuş sur duvar yatakları ve sur duvarları bulunmaktadır. Urartu, Pers ve Osmanlı dönemlerinden tarihi kalıntıları içeren kale ve çevresi, korunma amacıyla birinci derece SİT alanı olarak ilan edilmiştir. Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nce Van Kalesi ve çevresinin 'doğal sit-nitelikli doğal koruma alanı' olduğu tescillenmiştir.

Ancak Van Kalesi eteklerinde birinci derece sit alanı olmasına rağmen millet bahçesi yapılmaya başlanmıştır. Millet bahçesinin yapıldığı alanda Kayyum ile yönetilen Van Büyük Şehir Belediyesi ile Devlet Su İşlerine bağlı iş makineleri tahribat riski yüksek girişimler başlatmıştır. Ekolojik yapısı tahrip edilen sazlık ve diğer yapılar, göçmen kuşlar başta olmak üzere birçok canlının yaşam alanlarının yok edilmesi anlamına gelmektedir. Kıyı kanunu gereği olarak da yapılaşmaya kapalı olması gereken bu bölgenin beton, asfalt ve çöp alanlarına dönüşmesi riskini içeren bu girişim geri dönülemez hasarlara yol açacaktır. İnsanlık mirası olarak korunması gereken Van kalesi ve çevresinin millet bahçesi adı altında yapılaşmaya açılması bir doğa ve kültür kırımına yol açacaktır.

Bu bağlamda;

- 1) Van kalesinin çevresindeki tarihi ve doğal alanda millet bahçesi adı altında yapılan girişimden bakanlığınızın bilgisi ve onayı mevcut mudur?
- 2) Van Kalesi'nin çevresinde millet bahçesi yapımı adı altında yapılan tahribatın tabiat ve kültür varlıklarını koruma mevzuatını ihlal ettiğini düşünüyor musunuz? Bu konuda bir soruşturma açacak mısınız? Tahribatın durdurulması amacıyla diğer sorumlu kurumlarla bir girişim başlatacak mısınız?
- 3) Millet bahçesi adı altında yapılan yapım işleri sürecinde tarihi kalıntıların tahrip edilmemesi amacıyla alınan acil önlemler nelerdir?

- 4) İş makineleri, sorumsuzca tarihi kalıntılar üzerinde faal olan kurumlar hakkında bir soruşturma başlatacak mısınız?
- 5) Van kalesi çevresindeki tarihi yapı ve kalıntıların açığa çıkarılması ve korunması amacıyla bir kazı ve koruma planı için hazırlıklarınız ne aşamadadır? Millet bahçesi adı altında yapılacak olan yıkım bu planlamayı önlemeyecek midir?
- 6) Kıyı kanunu ve diğer ilgili mevzuatın ihlali nedeniyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile birlikte kanunların uygulanması için hukuki sorumluluğunuzu yerine getirecek misiniz?
- 7) Genel olarak Van kalesi ve çevresinin her türlü bozucu ve yıkıcı uygulamalara karşı korunması amacıyla hangi tedbirleri almaktasınız?
- 8) Millet bahçesi yapmak amacıyla Van gibi bir yerde SİT alanları dışındaki yerlerin tercih edilmesi için bakanlığınız hangi girişimleri başlatacaktır? Kale ve çevresindeki millet bahçesi tahribatını durduracak mısınız?